รายงานการประชุม
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๙
วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมหว้ากอ ๑ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

==========

<u>กรรมการผู้เข้าร่วม</u>

๑. นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ประธานกรรมการ
๒. พลตรีทัดเทพ บุญน่วม	ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
๓. นายพีรพันธ์ คอทอง	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. นายแพทย์เกษม ตั้งเกษมสำราญ	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
๕. นางอานันทิตา อินทปันตี	ผู้แทนสำนักงบประมาณ
๖. นายมารุต ปรียากร	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง
๗. นายชัยสิทธิ์ สัมฤทธิวณิชชา	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๘. นายประวิทย์ ประกฤตศรี	ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๙. นางโสมรัศมิ์ จันทรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม
๑๐. รองศาสตราจารย์ศักรินทร์ ภูมิรัตน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๑. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฎ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๒. นายธีระวัฒน์ ลิมปิบันเทิง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๓. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์
๑๔. รองศาสตราจารย์คนางค์ คันธมธุรพจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์

<u>กรรมการผู้ลาประชุม</u>

๑. ผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
๒. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๓. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	
๔. รองศาสตราจารย์วิษณุ อรรถวานิช	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม
๕. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุวรรณา สถาอานันท์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์
๖. นางสาวมณนิตา โกมลวาทิน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์

<u>ผู้เชี่ยวชาญ</u>

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ เจริญพรพัฒนา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

<u>เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ</u>

๑. นายสุรชัย สถิตคุณารัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ เลขานุการ
๒. ศาสตราจารย์สมปอง คล้ายหนองสรวง	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขานุการร่วม
๓. นางสาววัชริน มีรอด	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ผู้ช่วยเลขานุการ
๔. นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้ช่วยเลขานุการ

<u>ผู้เข้าร่วมประชุม</u>

๑. นางสาวสิริพร พิทยโสภณ	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๒. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๓. นางสาวสุภัค วิรุฬหการุญ	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๔. นางสาวภัทรวรรณ จารุมิลินท	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๕. นางสาวสุภาวดี สอดสี	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๖. นางสาวต้องฤทัย ศรีนวล	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๗. นายนริศ สังข์ไพโรจน์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๘. นางสาวนัทธรัตน์ มงคลสินธุ์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๙. นางสาวปวัณรัตน์ เครือแป้น	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๐. นายชาญฉลาด รักแจ้ง	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๒. นางสาวจตุรภรณ์ โชคภูเขียว	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๓. นางสาวสุพิชชา สถิตพนาพร	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑๔. นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
๑๕. นางสาวสุภาวดี วริยาวุฒิวัฒน์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
๑๖. นางนริศา มัณฑางกูร	สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)
๑๗. นางสาวศิวนันท์ หมุนสิงห์	สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)
๑๘. นายสุรอรรถ ศุภจัตุรัส	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
๑๙. นายปริวรรต วงษ์สำราญ	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
๒๐. นายแพทย์สุระ วิเศษศักดิ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๑. นายวิทพงศ์ สินสูงสุด	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๒. นางสาวปิยธิดา ถิระรณรงค์	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๓. นางสาวกนกวรรณ ขับนบ	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๔. นางสาวจุฑามาศ คงทัน	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๕. ศาสตราจารย์คมกฤต เล็กสกุล	สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
๒๖. นายสันตกฤษ ทิพย์บรรพต	สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
๒๗. นายกิตติ สัจจาวัฒนา	สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
๒๘.นายณิรวัฒน์ ธรรมจักร	สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
๒๙. นางอัญชัญ ชมภูพวง	สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
๓๐. พลโทคม วิริยเวชกุล	สำนักบริหารทุนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ป้องกันประเทศ

๓๑. พลอากาศโทกิติศักดิ์ จุฑารัตน์	สำนักบริหารทุนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ
๓๒. พันเอกกาญจน์ธนัศ ภัทรจิรธาดา	สำนักบริหารทุนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ
๓๓. นางสาวสุกัญญา อามีน	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
๓๔. นางสาววรรณฐินี แก้วไทรย้อย	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
๓๕. นายแพทย์นคร เปรมศรี	สถาบันวัคซีนแห่งชาติ
๓๖. นางสมฤดี จันทร์ฉวี	สถาบันวัคซีนแห่งชาติ
๓๗. นางสาวนันทะภร แก้วอรุณ	สถาบันวัคซีนแห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานและฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ประธานกรรมการ เปิดประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๙ โดยมีกรรมการเข้าร่วม ๑๔ ท่าน และมีกรรมการลาประชุม ๖ ท่าน

ระเบียบวาระที่ ๑.๑ การจัดนิทรรศการในต่างประเทศของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๙

นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ประธานกรรมการ ได้แจ้งในที่ประชุมว่า คณะกรรมการอำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อนก.) มีความคิดเห็นว่า สกสว. และ PMU ได้มีการเดินทางเข้าร่วมการจัด/เข้าร่วมนิทรรศการ และการศึกษาดูงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่ทราบว่าการเข้าร่วมดังกล่าวนั้นเกิดประโยชน์ใดบ้าง ประธานกรรมการจึงขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมข้อมูลการจัด/เข้าร่วมนิทรรศการและการศึกษาดูงานในต่างประเทศระหว่าง ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ – ๒๕๖๙ จาก สกสว. และทุก PMU ให้เร็วที่สุด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรรวบรวมผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเดินทางเข้าร่วมการจัด/เข้าร่วมนิทรรศการ และการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เป็นระยะเวลา ๑ ปี

<u>มติที่ประชุม</u> มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการขอข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) ในแต่ละปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ - ๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๑.๒ รายงานความก้าวหน้า เรื่อง สถานะของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. รายงานความก้าวหน้า เรื่อง สถานะของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาสถานะของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้มีมติงดรับเบี้ยประชุมไปพลางก่อนจนกว่าจะมีความชัดเจนในเรื่องสถานะและหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยประชุม

๒. การดำเนินการ

สอวช. ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นฯ ตาม พ.ร.บ. สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อพิจารณาลงนามเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป ขณะนี้อยู่ระหว่างแจ้งเวียนขอความเห็นหน่วยงาน และรอบรรจุวาระของคณะรัฐมนตรี

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบรายงานความก้าวหน้า เรื่อง สถานะของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙ และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยกรรมการไม่มีข้อแก้ไข

<u>มติที่ประชุม</u> รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ แนวทางการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE) สำหรับหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU)

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. และผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ เจริญพรพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี นำเสนอแนวทางการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE) สำหรับหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. หลักการสำคัญของ Developmental Evaluation (DE)

DE ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยให้ความสำคัญกับการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์จริง (Utilization-focused) การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างทันท่วงที (Timely Feedback) และการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้ประเมินไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ตรวจสอบ แต่ทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมคิด ผู้ร่วมเรียนรู้ และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในกระบวนการพัฒนาอีกด้วย

แนวคิดสำคัญอีกประการหนึ่งคือ Double-Loop Learning ซึ่งไม่ได้พิจารณาเพียงว่ากิจกรรมที่ดำเนินการบรรลุผลหรือไม่ แต่ย้อนกลับไปตั้งคำถามถึงสมมติฐาน วิธีคิด และเหตุผลเบื้องหลังการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับที่ลึกกว่าและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนระบบการทำงานอย่างยั่งยืน

๒. แนวคิด Double-Loop Learning

การติดตามและประเมินผลตามแนวทาง DE ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แต่เชื่อมโยงตั้งแต่ฐานคติหรือสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจ กลยุทธ์และเทคนิคที่ใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาทบทวนและวิเคราะห์ร่วมกันว่าแนวทางที่ใช้อยู่นั้นยังเหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่

กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจรากของปัญหา วิเคราะห์ระบบที่ก่อให้เกิดปัญหา และร่วมกันออกแบบแนวทางแก้ไขที่มีความยั่งยืนมากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพียงอย่างเดียว

๓. ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทาง DE ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

๑) การประเมินสถานการณ์ (Situation Assessment) เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ระดับความซับซ้อนของสถานการณ์ และศึกษากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจบริบทของงานหรือโครงการอย่างรอบด้าน

๒) การระบุและจัดการกับความซับซ้อน (Managing Complexity) ผู้ประเมินและภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือองค์กร

๓) การจัดทำแผนที่ความเปลี่ยนแปลง (Mapping Change) ดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้พัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างภาพรวมของความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ ติดตามความคืบหน้าและทบทวนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

๔) การสนับสนุนการปรับตัว (Adaptive Support) ผู้ประเมินทำหน้าที่ติดตามการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์โอกาสในการพัฒนา เสนอแนวทางหรือทางเลือกใหม่ ๆ ให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างทันท่วงที และจัดทำรายงานผลการประเมินเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

๔. กระบวนการ DE ในทางปฏิบัติ

การนำ DE ไปใช้จริงเริ่มจากการเลือกภารกิจหรืองานที่ต้องการพัฒนา จากนั้นวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ออกแบบกระบวนการประเมิน และกำหนดประเด็นพัฒนาร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลจาก ๓ แหล่งสำคัญ ได้แก่

๑) ข้อมูลผลการดำเนินงาน (Performance / Experimental Data)

๒) ความคาดหวังและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓) การสะท้อนคิดและบทเรียนจากบุคลากรภายในองค์กร

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนมุมมอง และดำเนินการปรับปรุงหรือแทรกแซง (Action/Intervention) พร้อมเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องผ่านวงจร Feedback & Learning และ Adapting

๕. ปัจจัยความสำเร็จของ DE

การประเมินรูปแบบนี้จะประสบความสำเร็จได้ ผู้ประเมินจำเป็นต้องเข้าใจองค์กรและระบบงานอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงเข้าใจหน้าที่หรือภารกิจเท่านั้น แต่ต้องมองเห็นความเชื่อมโยงของกระบวนการทำงาน เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร บริบททางสังคม รวมถึงเงื่อนไขแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรด้วย

นอกจากนี้ การทำงานร่วมกับบุคลากรภายในองค์กรผ่านกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วม การแลกเปลี่ยนมุมมอง และการค้นหาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กรแต่ละแห่ง

๖. กรอบการประเมินเพื่อการพัฒนา

เป็นแนวทางการประเมินที่มุ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การปรับตัว และการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Direction) ที่สอดคล้องกับนโยบาย แผน และเป้าหมายของประเทศ จากนั้นจึงแปลงเป้าหมายดังกล่าวไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การให้ทุนวิจัย (Funding Strategy) เพื่อให้การสนับสนุนทุนตอบโจทย์สำคัญและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เมื่อมีการจัดสรรทุนแล้ว หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) จะดำเนินการบริหารจัดการแผนงานและโครงการ (Management) ให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักวิจัย ผู้ใช้ประโยชน์ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการดำเนินงานเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Execution) เพื่อให้ผลงานวิจัยและองค์ความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จนนำไปสู่การส่งมอบผลผลิตและผลลัพธ์ (Delivery) ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (Impact/System Change)

สาระสำคัญของกรอบการประเมินนี้ไม่ได้มุ่งวัดเฉพาะผลสำเร็จปลายทางเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการปรับตัว (Learning and Adaptation) ที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการ โดยนำบทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned) กลับมาทบทวนและพัฒนาการบริหารจัดการของ PMU รวมทั้งปรับปรุงการกำหนดทิศทาง กลไกการให้ทุน และวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดเป็นวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินภายใต้กรอบนี้ครอบคลุม ๕ มิติสำคัญ ได้แก่ (๑) ความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Alignment) เพื่อพิจารณาว่าการให้ทุนตอบโจทย์และสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ (๒) การบริหารจัดการ (Management) เพื่อประเมินว่ามีกระบวนการบริหารอย่างไรให้เกิดผลลัพธ์ (๓) กลไกการให้ทุน (Funding Mechanism) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบและเครื่องมือสนับสนุนทุน (๔) เส้นทางการนำผลงานไปใช้ประโยชน์และการสร้างผลกระทบ (Utilization and Impact Pathway) เพื่อประเมินว่าความรู้ ผลงานวิจัย หรือเทคโนโลยีถูกนำไปใช้จริงและสร้างคุณค่าต่อสังคมได้มากน้อยเพียงใด และ (๕) การเรียนรู้และการบริหารจัดการแบบปรับตัว (Learning and Adaptive Management) เพื่อส่งเสริมให้ PMU พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์และความท้าทายที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

๗. ข้อเสนอแนวทางการประเมินเพื่อการพัฒนาในปัจจุบัน

<u>ทางเลือกที่ ๑</u> ประเมินเชิงระบบ (System-level)

เน้นการมองภาพระบบใหญ่ เช่น ระบบสาธารณสุข ระบบเกษตร/อาหาร ที่มีหลาย PMU เกี่ยวข้องกัน โดยตั้งต้นจากเป้าหมายปลายทางของระบบ แล้ววิเคราะห์ย้อนกลับว่าระบบปัจจุบันมีช่องว่างอะไรที่ต้องพัฒนาเพิ่ม

<u>ทางเลือกที่ ๒</u> ประเมินเชิงหน่วยงาน (Unit-level)

ยังคงประเมินเป็นรายหน่วยงาน (PMU) ตามกระบวนการเดิม แต่เชื่อมโยงความคาดหวังเชิงระบบใหญ่ ลงมาเป็นกรอบเป้าหมายการทำงานของแต่ละหน่วยงานตั้งแต่ต้น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- การประเมินความสำเร็จด้วยกระบวนการ DE เป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ การประเมินผลในระดับ Double - Loop ไม่ควรหยุดอยู่ที่การวัดว่ากระบวนการทำงานเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ แต่ควรพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย ตัวอย่างเช่น การเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดโจทย์ ไม่ควรวัดเพียงว่าการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น แต่ควรวัดว่ากระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การได้โจทย์ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้ดีขึ้นหรือไม่
- ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดที่จะส่งผลต่อการดำเนินการ DE ได้แก่
  - หน่วยงานมองว่าการประเมินผลเป็นการดำเนินงานเพื่อให้คุณให้โทษ จึงตั้งกำแพงและไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่ทีมประเมิน
  - หน่วยงานคุ้นเคยกับการประเมินแบบเดิม ด้วยการใช้ KPI ซึ่งมุ่งวัดการใช้ทรัพยากร (input) ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายและได้รับผลประเมินในคะแนนที่สูงได้ค่อนข้างง่าย ส่งผลให้การประเมินตามแนวคิด DE ซึ่งเน้นการเรียนรู้ การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ จึงมีการนำไปใช้ในวงจำกัด
  - ขาดความไว้วางใจในทีมประเมิน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่แท้จริง
  - ไม่สามารถนำระบบการประเมินแบบ DE ไปใช้ร่วมกับการประเมินแบบเดิม เนื่องจากเป็นระบบเก่า ซึ่งเน้นการประเมินแบบรายปี แต่การประเมินแบบ DE เป็นการประเมินที่ต้องการความต่อเนื่อง
  - หน่วยงานที่รับการประเมินมองเรื่องการประเมินเป็น Conventional Evaluation ไม่ได้รับรู้ว่า DE เป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาองค์กร (Organization Development)
  - ยังมีข้อจำกัดในการสังเคราะห์ข้อมูลและประเด็นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีจำนวนมากให้กลายเป็นข้อค้นพบเชิงลึกที่นำไปสู่การสร้าง Learning-Loop ในระดับที่สูงขึ้นได้
  - ข้อจำกัดของปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้ไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ที่ลึกขึ้นได้
- ปัจจัยที่มีผลต่อการทำให้ DE ประสบความสำเร็จ ได้แก่
  - หน่วยงานต้องมีความเต็มใจที่จะนำหลัก DE มาใช้ และต้องเริ่มต้นด้วยประเด็นที่ชัดเจนและไม่ใหญ่จนเกินไป
  - การทำ DE ที่เป็นการทำงานในลักษณะของทีมที่ต้องการเรียนรู้ร่วมกันบนพื้นฐานของการทำงานที่ต่อเนื่อง จนนำไปสู่ความไว้วางใจและพร้อมที่จะให้ข้อมูลที่แท้จริง

- ประเด็นที่ควรใช้หลักการของ DE

- การประเมินเชิงระบบ (System-level) เป็นแนวคิดที่ดีเพราะเป็นแนวทางที่ทำให้ PMU ต้องร่วมกันคิดและดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการให้ทุนและเกิดประโยชน์สูงสุด

- การประเมินเชิงระบบ จะช่วยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระบบนวัตกรรม (Innovation System Change) ซึ่งที่ผ่านมาเป็นประเด็นที่ระบบ ววน. ยังไม่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าแผน ววน. นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสำคัญใดบ้าง โดยกรอบการประเมินแบบ DE ที่ใช้แนวคิด Strategic Alignment และ Impact Pathway จะเป็นเครื่องมือในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวผ่านการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ช่องว่างเชิงนโยบาย (Policy Gap) และมาตรการแทรกแซงเชิงนโยบาย (Policy Intervention) โดยให้ PMU และหน่วยงานในระบบ ววน. ร่วมกันพิจารณาว่าปัจจุบันอยู่ในตำแหน่งใดของระบบ บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังแล้วหรือไม่ และใช้เป็นฐานสำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน

- การประเมินเชิงระบบเป็นบทบาทของกรรมการฯ เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ผ่านการพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แนวคิด DE จึงควรเป็นการดำเนินงานเพื่อหนุนเสริม คือการช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ตามศักยภาพหรือดีที่สุด ทั้งนี้ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความประสงค์ของหน่วยงาน

- การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ที่จะมีองค์ความรู้เพื่อกำหนดว่า เทคโนโลยีใดควรอยู่ใน National technology portfolio ของประเทศไทย เทคโนโลยีใดควรต้องเร่งรัดการพัฒนาและเทคโนโลยีใดยังอยู่ในระยะเริ่มต้น เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนด้าน ววน. มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

- สำหรับภาคเอกชน กระบวนการที่ใกล้เคียงกับ DE เรียกว่า Management Review ซึ่งเป็นการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีเพื่อตรวจสอบว่าบรรลุ KPI ที่กำหนดไว้หรือไม่ ควบคู่กับการคัดเลือกประเด็นสำคัญบางเรื่องมาวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยและเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เช่น Business Model, Foundation หรือ Compliance ซึ่งเรื่องเดิมจะหมุนเวียนกลับมาทบทวนอีกครั้งทุก ๒ - ๓ ปี เพื่อสังเคราะห์แนวทางความสำเร็จและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพิ่มเติม ทั้งนี้ การประเมินในแต่ละปีจะพิจารณาทั้งช่องว่างในปัจจุบัน (Current Gap) และ ช่องว่างของอนาคต (Future Gap) ที่เกิดจากบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อนำไปสู่การพิจารณาว่าต้องปรับโครงสร้างองค์กร พัฒนาศักยภาพบุคลากร หรือดำเนินมาตรการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อการปิดช่องว่างทั้งสองส่วนอย่างไร

- ควรให้ PMU เป็นผู้กำหนดประเด็นการพัฒนาด้วยตนเองว่าต้องการพัฒนาในด้านใดเพิ่มเติม

- ประเด็นที่ PMU ประสงค์จะประเมินด้วยการใช้แนวคิด DE

- สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (สวช.) ต้องการศึกษาแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อการต่อยอดต่อจากโครงการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตวัคซีน HPV จากประเทศจีน ที่คำนึงถึงบริบททั้งปัจจุบันและอนาคต

- หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาพื้นที่ (บพท.) ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมในการขับเคลื่อนจาก Community Policy ให้ขึ้นไปเป็น Public policy โดย บพท. ต้องการสร้างคนและการเรียนรู้ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น สำหรับโจทย์ร่วมของทุก PMU มีข้อเสนอให้เน้นการพัฒนาโจทย์สำหรับโปรแกรมขนาดใหญ่ร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ต้องการศึกษาประเด็นพยาธิใบไม้ตับและ Genomics Thailand

- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) ต้องการพัฒนากลไกเพื่อความยั่งยืนของการขยายผลเทคโนโลยีสู่เกษตรกร เช่น พันธุ์ เครื่องจักรกลการเกษตร

- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) ต้องการพัฒนารูปแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร (Productivity) เพื่อรองรับภาระงานที่เพิ่มขึ้นแต่มีบุคลากรที่จำกัด

- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ต้องการศึกษากลไกการกำหนดเป้าหมายของแผนร่วมกันระหว่าง PMU ที่สอดรับกับแผน ววน. พ.ศ.๒๕๗๑-๒๕๗๕ และแนวทางการดำเนินงานตาม TRIUP Act ให้ได้ผลเต็มประสิทธิภาพ

- สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (สทนว.) ในเชิงระบบเสนอประเด็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาหรือผลักดันให้เกิดการพัฒนาต่อยอดผลงานวิจัยสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ และสำหรับองค์กรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ Medical AI และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ทุนวิจัยในฐานะเป็นหน่วยงานตั้งใหม่

<u>มติที่ประชุม</u> เห็นชอบให้ดำเนินการการประเมินเพื่อการพัฒนาในลักษณะที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการพัฒนา และขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำประเด็นที่ PMU ทั้ง ๗ แห่ง เสนอมาไปปรึกษาหารือเพื่อเลือก ๑ ประเด็นที่จะเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งให้ PMU นำเสนอผู้เชี่ยวชาญที่อยากจะเข้าไปร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และขณะเดียวกัน ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ เรียนแจ้งกรรมการฯ ทุกท่านเพื่ออาสาสมัครเข้าไปร่วมในกระบวนการเรียนรู้ PMU ละไม่เกิน ๒ ท่าน

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของหน่วยจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.)

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. นำเสนอการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของหน่วยจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.) สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ภาพรวมของระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับนโยบายของสภานโยบายและคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ไปสู่การจัดสรรงบประมาณผ่านกองทุน ววน. การบริหารจัดการทุนโดย PMU และการดำเนินงานของหน่วยวิจัย จนเกิดผลลัพธ์และประโยชน์ต่อผู้รับประโยชน์ปลายทาง โดยทุกระดับเชื่อมโยงกันผ่านเป้าหมายและตัวชี้วัดแบบ Objective and Key Results (OKRs) เพื่อให้การวิจัยและนวัตกรรมตอบสนองยุทธศาสตร์ประเทศได้อย่างเป็นระบบ

๒. บพค. มีกระบวนการบริหารทุนแบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนให้ทุน ซึ่งครอบคลุมการเปิดรับข้อเสนอ การกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การพิจารณาของคณะทำงานและการอนุมัติทุน ระยะดำเนินโครงการที่เน้นการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินทุก ๖ เดือน รวมถึงการอนุมัติโอนเงินเป็นงวด และระยะปิดโครงการซึ่งต้องมีการประเมินรายงานฉบับสมบูรณ์และพิจารณาผลสำเร็จของโครงการก่อนปิดโครงการอย่างเป็นทางการ

๓. การนำกรอบ CPER และ RAPID มาใช้วิเคราะห์สถานการณ์ของ บพค.

โดย CPER ประกอบด้วยความสอดคล้องเชิงนโยบาย (Coherence) ผลสัมฤทธิ์ (Performance) ระบบนิเวศและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Ecosystem) และความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ (Resilience) ส่วน RAPID เป็นหลักการกำกับดูแลที่เน้นความเกี่ยวข้องกับเป้าหมาย ความรับผิดชอบ การจัดลำดับความสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์ และการใช้ข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า บพค. มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับระบบ ววน. และสามารถเชื่อมโยงนโยบาย แผนงาน ตัวชี้วัด และการบริหารทุนได้ดี แต่ยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักได้รับประโยชน์หรือเกิดผลกระทบเชิงระบบอย่างเป็นรูปธรรม ในด้านผลการดำเนินงาน พบว่าสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงผลผลิตตามที่กำหนดไว้ได้ แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบในระดับกว้างตามที่คาดหวัง โดยเฉพาะจากกรณีศึกษาบางโครงการที่คุณภาพของผลผลิตยังไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่ผลกระทบเชิงนโยบายหรือเชิงระบบได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในด้านระบบนิเวศการทำงานที่ขาดความไว้วางใจระหว่างหน่วยงาน ขาดระบบข้อมูลกลางที่ทุกฝ่ายใช้ร่วมกัน และยังมีช่องว่างด้านการสื่อสารระหว่างระดับนโยบายกับระดับงบประมาณ แม้ว่า บพค. จะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับนักวิจัยและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดีในระดับปฏิบัติการก็ตาม ส่วนด้านความยืดหยุ่นขององค์กร พบว่ายังมีข้อจำกัดในการปรับตัวต่อสถานการณ์วิกฤติ และกลไกการกำกับดูแลภายในยังขาดจุดตรวจสอบ (Checkpoint) ที่ชัดเจนเพื่อควบคุมการตัดสินใจและลดความเสี่ยงเชิงระบบ

คณะกรรมการจึงเน้นย้ำประเด็นสำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเงินจากภาระผูกพันข้ามปีงบประมาณที่อาจทำให้กระแสเงินสดติดลบ ความเสี่ยงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest: COI) ในกระบวนการให้ทุน การขาดหลักฐานยืนยันประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และแนวโน้มวัฒนธรรมการบริหารที่มุ่งพิจารณาเป็นรายโครงการมากกว่าการบริหารเชิงระบบและเชิงพันธกิจ (Mission-based)

เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ จึงมีข้อเสนอระบบตรวจสอบ ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับแรกคือการตรวจสอบภายในของ PMU เพื่อควบคุมการดำเนินงานประจำวันผ่าน SOP และจุดตรวจสอบต่าง ๆ ระดับที่สองคือกลไกควบคุมเชิงระบบโดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการตรวจสอบ และ กสว. ซึ่งจะใช้ข้อมูลจากระบบกลางติดตามทุก PMU และระดับที่สามคือการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือหน่วยงานอิสระในกรณีที่มีความเสี่ยงสูงหรือข้อพิพาท เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลระบบในภาพรวม ทั้งสามระดับทำงานเชื่อมโยงกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเสริมประสิทธิภาพการกำกับดูแล

๔. กลไกป้องกันปัญหา ๔ กลไก ที่คณะกรรมการฯ เสนอ ดังนี้

<u>ระดับที่ ๑</u> Internal Audit

กลไกที่ ๑ SOP & Checkpoint เป็นการควบคุมภายใน (Internal Audit) โดยกำหนด Standard Operating Procedure (SOP) และ Checkpoint ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตลอดกระบวนการให้ทุน ตั้งแต่ก่อนอนุมัติทุน ระหว่างดำเนินโครงการ จนถึงการปิดโครงการ เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของบุคคล และทำให้ทุกโครงการถูกกำกับด้วยเกณฑ์เดียวกัน

๑) ก่อนรับทุน (Pre-Award) มีจุดตรวจสอบก่อนอนุมัติทุกครั้ง โดยต้องตรวจสอบว่าข้อเสนอโครงการมีข้อมูลครบถ้วน มีรายละเอียดงบประมาณที่ชัดเจน และมีข้อมูลภาระผูกพันที่สามารถตรวจสอบได้ ก่อนเสนอให้อนุมัติและลงนามสัญญา

๒) ระหว่างดำเนินโครงการ (Monitoring) มีจุดตรวจสอบก่อนการโอนเงินงวดถัดไป โดยผู้รับทุนต้องส่งรายงานความก้าวหน้าและหลักฐานผลการดำเนินงานของงวดก่อนหน้าให้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อน จึงจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณงวดต่อไปได้

๓) ปิดโครงการ (Closing) มีจุดตรวจสอบก่อนปิดโครงการ โดยผู้รับทุนต้องจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินกิจกรรมครบถ้วนตามเงื่อนไขและสัญญา จึงจะถือว่าปิดโครงการได้

๔) Circuit Breaker หากตรวจพบความผิดปกติในขั้นตอนใด ระบบจะมีกลไก Circuit Breaker เพื่อสั่งหยุดการอนุมัติหรือการโอนเงินใหม่ชั่วคราวโดยอัตโนมัติ จนกว่าจะมีการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อย

<u>ระดับที่ ๒</u> Systemic Control Tower

กลไกที่ ๒ Compliance Audit เป็นกลไกตรวจสอบกำกับเชิงระบบ (Systemic Control Tower) โดยใช้ Checklist ตามหลัก GRIP (Good Research & Innovation Management Practice) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของการบริหารทุน ประกอบด้วยการตรวจสอบ ๕ ด้าน ได้แก่

๑) Accountability (ความรับผิดชอบ) ทุกมิติต้องมีผู้รับผิดชอบชัดเจน และมีข้อมูลและรายงานภาระผูกพันประกอบการพิจารณาก่อนอนุมัติทุกครั้ง

๒) Transparency (ความโปร่งใส) เปิดเผยหลักเกณฑ์และกระบวนการให้ทุนอย่างชัดเจน และมีระบบ Peer Review และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

๓) Alignment (ความสอดคล้อง) การอนุมัติโครงการต้องสอดคล้องกับ OKRs และเป้าหมายที่กำหนด และพิจารณาตามวงเงินจัดสรรจริง ไม่ใช่เพียงกรอบวงเงินเบื้องต้น (pre-ceiling)

๔) Efficiency & Effectiveness (ประสิทธิภาพและประสิทธิผล) ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และไม่ก่อภาระผูกพันเกินกรอบงบประมาณหรือข้ามปีโดยไม่มีเหตุผลรองรับ

๕) Stakeholder Engagement & Public Trust (การมีส่วนร่วมและความเชื่อมั่นสาธารณะ) มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียน และมีกลไกจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน (COI) อย่างชัดเจน

กลไกที่ ๓ Data System เป็นการพัฒนาระบบข้อมูลกลาง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการกำกับติดตามงานแบบ Real-time ประกอบด้วย ๓ ส่วนสำคัญ ได้แก่

๑) One Financial System เชื่อมโยงข้อมูลด้านการเงินของทุก PMU เข้าสู่ระบบเดียว ทำให้ สกสว. และ PMU ใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน และสามารถติดตามงบประมาณและภาระผูกพันได้แบบ Real-time

๒) Dashboard ๓ มิติ ติดตามข้อมูลในหน้าจอเดียว ๓ ด้าน ได้แก่

- Budgeting (Allocation / Expense)
- Milestone Progress
- Output / Outcome / OKRs
- ช่วยให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมการดำเนินงานทั้งระบบ

๓) การพัฒนาคุณภาพข้อมูล โดยการกำหนด SLA ในการนำเข้าข้อมูลของ PMU ทุกเดือน ข้อมูลต้องถูกต้อง ทันเวลา และตรวจสอบได้ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลชุดเดียวกัน

<u>ระดับที่ ๓</u> Independent System Steward

กลไกที่ ๔ การจัดระบบการบริหารจัดการ ววน. ตามหลัก RAPID กลไกนี้เป็นกรอบการกำกับดูแลระบบ ววน. ในภาพรวม โดยมุ่งให้การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลอาศัยข้อมูลที่มีคุณภาพ โปร่งใส ไม่ซ้ำซ้อน และสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

R: Relevant, Quality, Timely & Concrete

กำหนดให้ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งด้านงบประมาณ ผลการดำเนินงาน และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความถูกต้อง ตรงประเด็น มีคุณภาพ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้จริง รวมทั้งการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่กำหนดไว้

A: Accountable, Transparent, Participatory, Efficient, Rule - based, Fair

ทุกกระบวนการต้องมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และยึดหลักเกณฑ์หรือระเบียบเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงภาระงานของ PMU ให้เหมาะสม ไม่เพิ่มขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และต้องสร้างความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

P: Prioritization & Avoid Overlap

กำหนดขอบเขตและลำดับความสำคัญของการกำกับดูแลให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงการตรวจสอบที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานหรือกลไกอื่นที่มีอยู่แล้ว โดยมุ่งเน้นการติดตามในระดับแผนงาน (Program) หรือพันธกิจ (Mission) มากกว่าการพิจารณาเฉพาะรายโครงการ

I: Interactive Mutual Learning

ส่งเสริมให้การกำกับดูแลเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันไม่ใช่เพียงการตรวจสอบเพื่อหาข้อผิดพลาด แต่ให้นำบทเรียนที่ได้รับมาพัฒนาระบบ ววน. อย่างต่อเนื่องโดยไม่กระทบต่อดุลยพินิจทางวิชาการของนักวิจัยหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

D: Data for M&E: Accurate, Timely & Accessible

ข้อมูลที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลต้องมีความถูกต้อง ทันเวลาและสามารถเข้าถึงได้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การกำกับ ติดตาม และตัดสินใจอยู่บนฐานข้อมูลเดียวกัน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรเพิ่มเติม ๒ ประเด็น ในเอกสารนำเสนอฯ ดังนี้

๑) กระบวนการธรรมาภิบาล (Governance process) ที่ต้องออกแบบกระบวนการเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด (Error) และนับเป็นการแก้ไขที่ต้นเหตุอีกด้วย

๒) การขยายการดำเนินงานของ PMU ส่วนที่เป็นโครงการเฉพาะกิจและมีจำนวนไม่น้อยที่โครงการไม่สามารถขยายไปถึงผลลัพธ์และผลกระทบต่อประเทศได้

- ข้อเสนอกลไกป้องกันปัญหาดังกล่าวนี้ อาศัย GRIP เพื่อให้ PMU ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตามแนวทางที่ดี ซึ่งมุ่งเน้น SOP ค่อนข้างมาก ดังนั้น GRIP ควรจะมีความชัดเจนด้านธรรมาภิบาล (Governance) เพื่อดูบทบาทหน้าที่แต่ละระดับ พร้อมทั้งระบบควรมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์(Accountability)
- สกสว. ขอแก้ไขเอกสารนำเสนอในส่วนของข้อเสนอกลไกป้องกันปัญหาระดับที่ ๒: Systemic Control Tower *กลไกที่ ๒* Compliance Audit ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของ สกสว. เป็น “Efficiency & Effectiveness ใช้งบประมาณคุ้มค่า ไม่ก่อภาระผูกพันจนทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนกระแสเงินสด”
- การดำเนินการแก้ไขด้านการเงินของ บพค. ทั้งการรักษาสภาพคล่องทางการเงินที่อาจส่งผลต่อกองทุน วนว. และรายละเอียดการดำเนินงานของ บพค. นั้น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน)
- การบริหารและจัดการระบบการเงินของ บพค. ยังมีจุดอ่อน เนื่องจากระบบการเงินดำเนินการโดยบุคคล (Manual) และยังไม่ได้ใช้ระบบอัตโนมัติ ซึ่งข้อเสนอกลไกในเรื่อง Data System จะช่วยแก้ไขปัญหาในส่วนนี้

<u>มติที่ประชุม</u> เห็นชอบกลไกการป้องกันปัญหา ๓ ระดับ ๔ กลไก และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอต่อสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ผ่านคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓.๓ แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU)

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. นำเสนอแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การจัดทำแนวทางการประเมินผลสัมฤทธ์ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของหน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) สืบเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๘ ในมาตรา ๔๐ กำหนดให้ สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) หรือ (รวพ.) ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้กับหน่วยบริหารจัดการทุนอื่นได้

๒. หลักสำคัญการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๕ ประการ ได้แก่ การพิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายและแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยทุกโครงการต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายระดับแผนอย่างชัดเจนและสามารถสังเคราะห์ผลลัพธ์จากระดับโครงการขึ้นสู่ระดับโปรแกรมและแผนได้ การออกแบบระบบการประเมินต้องกำหนดผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัด และ Theory of Change ตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินงาน พร้อมมีระบบข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ วิธีการประเมินต้องมีความเหมาะสมกับลักษณะของทุนแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงขนาด ความสำคัญ ความเสี่ยง และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ในด้านการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน การประเมินไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อรายงานผลเท่านั้น แต่ต้องนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน การเพิ่มผลกระทบและความยั่งยืน รวมถึงการกำหนดลำดับความสำคัญของการลงทุนในอนาคต ขณะเดียวกัน กระบวนการประเมินต้องดำเนินการภายใต้หลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส ความเป็นกลาง และความเป็นอิสระ เพื่อให้ผลการประเมินได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ

๓. กรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ประกอบด้วย ๕ มิติสำคัญ ได้แก่ ความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ ประสิทธิผล ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ผลกระทบและผลเพิ่มเติม และความยั่งยืนกับการขยายผล โดยในทุกมิติจะให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตลอดจนการเรียนรู้จากผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทุนอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการประเมินจะเริ่มจากการวิเคราะห์ผลในระดับโครงการ จากนั้นสังเคราะห์เป็นผลลัพธ์ในระดับแผนงานหรือโปรแกรม เชื่อมโยงไปสู่ระดับยุทธศาสตร์ และสะท้อนภาพรวมของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ วิธีการดังกล่าวช่วยให้สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของผลลัพธ์ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับนโยบาย และทำให้ทราบว่าการลงทุนด้านการวิจัยและนวัตกรรมสร้างคุณค่าต่อประเทศได้เพียงใด

ผลการประเมินที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารจัดการทุนในอนาคต โดยอาจนำไปสู่การดำเนินงานต่อเนื่องในโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ดี การขยายผลไปยังพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายอื่น การปรับปรุงหรือออกแบบรูปแบบการดำเนินงานใหม่ การบูรณาการหรือควบรวมแผนงานที่มีความเชื่อมโยงกัน การลดหรือยุติการสนับสนุนในกรณีที่ไม่สามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมาย ตลอดจนการกำหนดแผนงานและกลไกการสนับสนุนรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประเทศ

๔. กรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๕ มิติ

๔.๑ ความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งมุ่งประเมินว่าการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมหรือไม่ รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศได้เพียงใด ตลอดจนมีความเชื่อมโยงกับแผนงานและมาตรการอื่น ๆ โดยไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

๔.๒ ประสิทธิผล ซึ่งเป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด โดยคำนึงถึงคุณภาพของผลผลิต ผลลัพธ์ และการนำผลงานไปใช้ประโยชน์จริง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้

๔.๓ ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า โดยพิจารณาการใช้ทรัพยากร งบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ รวมถึงประเมินว่าผลประโยชน์ที่ได้รับมีความคุ้มค่ากับการลงทุนเพียงใด สามารถลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและดึงดูดการร่วมลงทุนหรือทรัพยากรสนับสนุนจากภาคส่วนอื่นได้หรือไม่

๔.๔ ผลกระทบและผลเพิ่มเติม ซึ่งครอบคลุมการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนผลที่อาจเกิดขึ้นหากไม่มีการสนับสนุนโครงการนั้น ๆ นอกจากนี้ยังประเมินการมีส่วนช่วยให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ และการกระจายผลประโยชน์ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔.๕ ความยั่งยืนและการขยายผล ซึ่งเป็นการประเมินว่าผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องหลังสิ้นสุดการสนับสนุนหรือไม่ มีความพร้อมในการขยายผลสู่พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย หรือหน่วยงานอื่นเพียงใด รวมทั้งมีกลไก บุคลากร ทรัพยากร และเครือข่ายรองรับการดำเนินงานในระยะยาว และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับระบบของ ววน. ได้อย่างยั่งยืน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ความคิดเห็นต่อความหมายของคำว่า “การประเมินผลสัมฤทธิ์” ของที่ประชุมมีดังนี้

  - การประเมินบทบาทของหน่วยงานตามภารกิจ และการสร้างผลลัพธ์และผลกระทบให้กับประชาชนและประเทศ
  - การพิจารณาถึงผลงานโดยรวมของหน่วยงานที่จะสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด/ได้รับมอบหมาย โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่หน่วยงานนั้นได้รับด้วย
  - การประเมินผลเชิงการบริหารจัดการ เช่น กระบวนการดำเนินงานที่ทำให้ผลลัพธ์ดีขึ้น การยกระดับความสามารถของบุคลากร เป็นต้น
  - การประเมินเพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานต่อไปได้ และมีผลงานที่สามารถเข้าสู่ตลาดได้
  - การประเมินผลสัมฤทธิ์นี้ เป็นการประเมินตามแผนด้าน ววน. ซึ่งเป็นการประเมินตาม Key Results (KRs) ที่ PMU ได้รับมอบหมายรับผิดชอบ

- แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์นี้ ได้ปรับใช้ตามแนวทางของ OECD สำหรับประเทศไทยได้ใช้ชื่อเรียกว่า “การประเมินผลสัมฤทธิ์”

- การกำหนดแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ ควรระมัดระวังความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นกับกรอบการทำงานที่ PMU ได้ดำเนินการอยู่แล้วด้วย

- ตามมาตรา ๔๐ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) บัญญัติให้ รวพ. ต้องดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลที่ได้จากการให้ทุนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในภาพรวมว่าสัมฤทธิ์ผลตามแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมหรือไม่ ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ กำหนด ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นควรให้นำแนวทางดังกล่าวไปใช้กับ PMU อื่นด้วย

- ควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจาก PMU ต่อแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ ดังกล่าว และขอให้รองศาสตราจารย์คนางค์ คันธมธุรพจน์ ดำเนินการร่วมกับฝ่ายเลขานุการฯ ต่อไป

มติที่ประชุม เห็นชอบแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของ PMU และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำไปปรึกษาหารือกับ PMU ต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับบริบทในการทำงานของ PMU

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ระเบียบวาระที่ ๔.๑.๑ ความก้าวหน้าการดำเนินงานสำคัญด้าน ววน. ในส่วนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ข้อเสนอจากอนุกรรมการธรรมาภิบาล, ข้อเสนอจากการศึกษาระบบ ววน. ของ World Bank, สาระสำคัญการชี้แจงการสนับสนุนงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๗๑)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์ เลขานุการร่วม รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานสำคัญด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ในส่วนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อให้ที่ประชุมรับทราบ จำนวน ๓ เรื่อง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลของ สกสว. คณะอนุกรรมการธรรมาภิบาล สกสว. ได้ประชุมแล้ว ๓ ครั้ง โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางจัดการเรื่องร้องเรียน การรายงานความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม (COI) และการศึกษาแนวทางเสริมสร้างธรรมาภิบาลของ สกสว. และระบบ ววน. ทั้งนี้ กสว. ได้เห็นชอบแบบรายงาน COI และเริ่มบังคับใช้กับกรรมการ อนุกรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องแล้ว สำหรับการพัฒนาระบบธรรมาภิบาล กำหนดให้ครอบคลุมโครงสร้าง หลักการ และกระบวนการโดยใช้วงจร PDCA ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว เพื่อประกอบการจัดทำร่างขอบเขตของงาน (TOR) เสนอคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาต่อไป

๒. ผลการศึกษาระบบ ววน. ภายใต้ความร่วมมือกับธนาคารโลก สกสว. ร่วมกับธนาคารโลกดำเนินโครงการทบทวนประสิทธิผลนโยบายของระบบ ววน. ในประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมือระยะเวลา ๕ ปี โดยการศึกษาระยะที่ ๑ ช่วยให้เห็นภาพรวมของเครื่องมือและมาตรการเชิงนโยบาย ตลอดจนช่องว่างในการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกกระทรวง รวมถึงระหว่างแผนงานภายในกระทรวงเดียวกัน ส่วนการศึกษาระยะที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์เชิงลึกของเครื่องมือนโยบายที่คัดเลือกจำนวน ๒๕ เครื่องมือ ครอบคลุมการออกแบบ การดำเนินงาน และการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อพิจารณาความเชื่อมโยงและการประสานงาน โดยพบประเด็นที่ควรพัฒนา ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ ระบบการติดตามและประเมินผลในระดับเครื่องมือนโยบาย และข้อจำกัดด้านกำลังคน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สกสว. ได้นำบทเรียนจากความร่วมมือกับธนาคารโลกมาใช้ในการจัดทำแผน ววน. ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ โดยให้ความสำคัญกับการผสมผสานเครื่องมือนโยบาย การกำหนดมาตรการขับเคลื่อน กรอบตรรกะ และการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากการสนับสนุน ตลอดจนการเชื่อมโยงหน่วยงานและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อพัฒนากรอบแผนระยะยาวที่แสดงบทบาทของการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างชัดเจน พร้อมเชื่อมโยงตัวชี้วัดกับดัชนีระดับนานาชาติ เพื่อให้สามารถสะท้อนผลจากการใช้งบประมาณและสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. การประชุมชี้แจงเป้าหมายการสนับสนุนงบประมาณและแนวทางจัดทำคำของบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑ สกสว. จัดการประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๙ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี มีผู้เข้าร่วมมากกว่า ๘๐๐ คน โดยมีประเด็นสำคัญที่สื่อสารแก่หน่วยงาน ดังนี้

(๑)นโยบายและแนวทางการสนับสนุนงบประมาณ ชี้แจงทิศทางการสนับสนุนงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑ แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ และกลไกการขับเคลื่อนแผน รวมถึงหลักเกณฑ์และแนวทางการเปิดรับคำของบประมาณเพื่อสนับสนุนงานมูลฐาน

(๒)การปรับปรุงระบบตัวชี้วัดและมาตรฐานการรายงานผล พัฒนาระบบตัวชี้วัดของกองทุนและมาตรฐานการรายงานผล เพื่อให้สามารถติดตามผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบได้อย่างเป็นรูปธรรมและเปรียบเทียบได้ทั้งระบบ

(๓)การต่อยอดงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ชี้แจงกลไกเชื่อมโยงงานวิจัยมูลฐานสู่งานวิจัยเชิงกลยุทธ์และการจัดทำคลังงานวิจัย (FF to SF) เพื่อคัดเลือกผลงานที่มีศักยภาพไปขยายผลและใช้ประโยชน์จริง พร้อมรับฟังความคิดเห็นและสำรวจงานวิจัยจากหน่วยงาน เพื่อประกอบการกำหนดประเด็นวิจัยสำหรับคลังงานวิจัยและแผนงานวิกฤติ

(๔)การส่งเสริมวิทยาศาสตร์แบบเปิด ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลและการใช้องค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงและต่อยอดผลงานวิจัยของประเทศ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรนำข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของธนาคารโลกมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับการดำเนินงานของ สกสว. ทั้งนี้ หากพบประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบ ววน. ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการ
- ข้อเสนอแนะของธนาคารโลกอาจมีข้อจำกัด เนื่องจากตั้งอยู่บนสมมติฐานหรือประสบการณ์จากต่างประเทศ ขาดเข้าใจบริบทเชิงลึกจึงอาจไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมสำหรับของประเทศไทยในการนำมาปรับใช้

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ระเบียบวาระที่ ๔.๑.๒ ภาพรวมการส่งผ่านงบประมาณ (Financial Flow) และประสิทธิภาพการบริหารโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์ เลขานุการร่วม นำเสนอภาพรวมการส่งผ่านงบประมาณของกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และประสิทธิภาพการบริหารโครงการวิจัยของหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) เพื่อให้ที่ประชุมรับทราบความก้าวหน้าการจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่าย และสถานะการปิดโครงการวิจัย สำหรับประกอบการให้ข้อเสนอแนะเชิงระบบ โดยข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๙ กองทุน ววน. ได้รับจัดสรรงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ รวม ๑๗,๔๓๕.๐๓๙๑ ล้านบาท ซึ่งรวมงบประมาณที่ได้รับเพิ่มจากการแปรญัตติจำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท และคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ได้พิจารณาจัดสรรให้แก่หน่วยรับงบประมาณแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๙ ทั้งนี้ สกสว. แจ้งกรอบงบประมาณให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ แผนการใช้จ่าย และแผนการออกสัญญาในระบบ NRIIS เพื่อประกอบการจัดทำและลงนามคำรับรอง โดยมีแผนเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๑ ภายหลังได้รับโอนเงินจากสำนักงบประมาณ ส่วนการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ จะดำเนินการเมื่อ PMU รายงานความก้าวหน้าและเบิกจ่ายเงินให้นักวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของเงินงวดที่ ๑ ที่ได้รับ โดยกำหนดให้รายงานความก้าวหน้าทุก ๖ เดือน

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ หน่วยบริหารและจัดการทุนส่วนใหญ่มีสัดส่วนการเบิกจ่ายให้นักวิจัยเมื่อเทียบกับเงินที่ได้รับโอนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมากกว่าร้อยละ ๗๔ ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ บางหน่วยงานมีสัดส่วนเกินร้อยละ ๑๐๐ ขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีสัดส่วนการเบิกจ่ายประมาณร้อยละ ๓๘ - ๖๐ ส่วนด้านสถานะการปิดโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗ มีโครงการที่ยังไม่ปิดรวม ๑,๘๐๖ โครงการ จากทั้งหมด ๑๐,๖๑๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๒ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีจำนวนโครงการที่ยังไม่แล้วเสร็จสูงสุด จำนวน ๑,๑๔๖ โครงการ ทั้งนี้ โครงการที่ปิดแล้วหมายถึงโครงการที่ดำเนินงานวิจัยเสร็จสิ้น แนบรายงานฉบับสมบูรณ์ และกรอกข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณในระบบ NRIIS เรียบร้อยแล้ว

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบภาพรวมการส่งผ่านงบประมาณ (Financial Flow) และประสิทธิภาพการบริหารโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

การประชุมครั้งถัดไป ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

นางสาวสุภาวดี สอดสี
นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ
นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์
นางสาววัชริน มีรอด
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
นายพูลศักดิ์ โกษียาภรณ์
ผู้ตรวจรายงานการประชุม